Betänkande LaUB 20/2026 rd─ RP 130/2026 rd

Lagutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagstiftningen om djurhållningsförbud

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagstiftningen om djurhållningsförbud (RP 130/2026 rd): Ärendet har remitterats till lagutskottet för betänkande och till jord- och skogsbruksutskottet för utlåtande.

Motioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motioner:
- lagmotion LM 3/2026 rd Ritva Elomaa saf m.fl. Lagmotion med förslag till lag om ändring av 17 kap. i strafflagen
- åtgärdsmotion AM 41/2025 rd Ritva Elomaa saf m.fl. Åtgärdsmotion om att skärpa straffen för djurskyddsbrott och förlänga djurhållningsförbud.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av
- jord- och skogsbruksutskottet JsUU 20/2026 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört
- sakkunnig Erik Inberg, justitieministeriet
- specialsakkunnig Tiina Pullola, jord- och skogsbruksministeriet
- lagman Riku Jaakkola, Birkalands tingsrätt
- statsåklagare Heidi Nummela, Åklagarmyndigheten
- överkommissarie Saara Asmundela, Polisstyrelsen
- jurist Aapo Kangas, Livsmedelsverket
- jurist Kimmo Tammi, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- verksamhetsledare Kati White, Djurskyddet Finland rf
- professor Dan Helenius
- docent Tarja Koskela.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- inrikesministeriet
- riksdagens justitieombudsmans kansli
- Domstolsverket
- Rättsregistercentralen
- Finlands Advokater.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONERNA

Propositionen

Regeringen föreslår att strafflagen, lagen om djurvälfärd och lagen om registret över djurhållningsförbud ändras.

Det föreslås att grunderna för meddelande av djurhållningsförbud ändras så att förbud med anledning av ett djurskyddsbrott av normalgraden ska meddelas, om det inte finns vägande skäl att inte meddela förbud. Dessutom ska minimilängden för ett djurhållningsförbud som meddelas med anledning av ett djurskyddsbrott av normalgraden enligt propositionen förlängas från nuvarande ett år till tre år. Det föreskrivs att minimilängden för ett djurhållningsförbud som meddelas utifrån ett grovt djurskyddsbrott är fem år. Det föreslås nya bestämmelser om en möjlighet att under vissa förutsättningar ändra innehållet i eller giltighetstiden för ett djurhållningsförbud eller upphäva ett djurhållningsförbud och om förfarandet för detta.

Straffbestämmelsen om brott mot djurhållningsförbud ska enligt propositionen flyttas från lagen om djurvälfärd till strafflagen, och det föreslås att maximistraffet för brott mot djurhållningsförbud ska vara fängelse i ett år. Det föreslås att domstolens anmälningsskyldighet utvidgas så att den också omfattar avgöranden genom vilka innehållet i eller giltighetstiden för djurhållningsförbud har ändrats eller genom vilka förbud har upphävts.

Det föreslås att bestämmelserna om utplåning av uppgifter ur registret preciseras i situationer där ett djurhållningsförbud har upphävts.

Lagarna avses träda i kraft våren 2027.

Lagmotionen

I lagmotion LM 3/2026 rd föreslås det att det till 17 kap. i strafflagen fogas en ny 23 c §, där brott mot djurhållningsförbud föreskrivs vara straffbart. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska den som bryter mot ett djurhållningsförbud dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Dessutom föreslås det i lagmotionen att 23 § i strafflagen ändras så att ett djurhållningsförbud kan meddelas för minst tre år eller så att det blir bestående.

Åtgärdsmotionen

I åtgärdsmotion AM 41/2025 rd föreslås det att regeringen omedelbart vidtar åtgärder för att skärpa straffen för djurskyddsbrott, inbegripet en förlängning av djurhållningsförbud.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Enligt propositionen ändras grunderna för att meddela ett djurhållningsförbud på så sätt att den som dömts för ett djurskyddsbrott av normalgraden ska meddelas djurhållningsförbud, såvida det inte finns vägande skäl att inte meddela ett förbud. Minimilängden på ett djurhållningsförbud utökas från nuvarande ett till tre år i fråga om dessa brott. Den föreskrivna minimilängden för ett djurhållningsförbud som meddelas med anledning av ett grovt djurskyddsbrott är fem år. Vidare föreslås det att man utfärdar bestämmelser om ett ansökningsförfarande för ändring eller upphävande av djurhållningsförbud.

I propositionen föreslås det att straffbestämmelsen om brott mot djurhållningsförbud flyttas från lagen om djurvälfärd (693/2023) till strafflagen (39/1889) och att maximistraffet för brott mot förbudet ska vara fängelse i ett år. Dessutom utvidgas domstolarnas anmälningsskyldighet till att omfatta avgöranden om ändring och upphävande av djurhållningsförbud, och bestämmelserna om utplåning av uppgifter ur registret över djurhållningsförbud preciseras i situationer där ett djurhållningsförbud har upphävts.

Genom de föreslagna lagändringarna strävar man efter att säkerställa genomförandet av mål som gäller djurskydd, djurens välfärd och ändamålsenlig behandling av djur genom att öka användningen av djurhållningsförbud i samband med djurskyddsbrottmål. Ett annat mål är att öka djurhållningsförbudets genomslag som säkringsåtgärd.

Jord- och skogsbruksutskottet anser i sitt utlåtande om propositionen att ändringsförslagen som gäller djurhållningsförbud är viktiga och värda att understödja för att förbättra djurvälfärden (JsUU 20/2026 rd, s. 2).

Lagutskottet konstaterar att syftet med ett djurhållningsförbud är att trygga djurens välfärd och att bekämpa återfall i brott som riktar sig mot djur. För att djurens välfärd ska förbättras krävs det att den samlade regleringen om djurhållningsförbud och brott mot djurhållningsförbud effektivt tryggar djurens välfärd. Utskottet välkomnar ökad användning av och bättre genomslaget för djurhållningsförbud. Utskottet betonar att vid sidan av djurhållningsförbudet och hotet om straff för brott mot förbudet är också andra metoder, såsom effektiv djurskyddstillsyn, viktiga för att motverka verksamhet som äventyrar djurens välfärd.

Sammantaget anser lagutskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med följande anmärkningar.

Grunderna för meddelande av djurhållningsförbud

I propositionen föreslås det att grunderna för meddelande av djurhållningsförbud enligt 17 kap. 23 § i strafflagen ändras så att förbud förutom med anledning av grovt djurskyddsbrott också meddelas med anledning av ett djurskyddsbrott av normalgraden, om det inte finns vägande skäl att inte meddela förbud. Enligt gällande bestämmelser är det beroende av prövning om ett djurhållningsförbud ska meddelas på grund av djurskyddsbrott av normalgraden.

Jord- och skogsbruksutskottet anser i sitt utlåtande om propositionen att det är viktigt att djurens välfärd betonas vid bedömningen av om ett förbud ska meddelas (JsUU 20/2026 rd, s. 2). I utlåtandet konstateras det att de fall som går till domstol som brottmål och där djurhållningsförbud kan meddelas ofta är fall där inget annat medel har varit tillräckligt för att trygga djurvälfärden.

Lagutskottet konstaterar att det i propositionsmotiven bedöms vilka omständigheter som ska beaktas vid bedömningen av vägande skäl att avstå från att meddela ett förbud (RP, s. 58—59). Enligt motiven ska ett djurhållningsförbud i regel meddelas i samband med ett djurskyddsbrott, eftersom den som begår ett djurskyddsbrott av normalgraden och meddelas förbud i regel kan anses vara olämplig eller oförmögen att ansvara för djurens välfärd. Domstolen har dock prövningsrätt i fråga om att avstå från att meddela ett förbud.

I samband med att bestämmelsen om grovt djurskyddsbrott stiftades ansåg lagutskottet att kravet på särskilt vägande skäl i bestämmelsen om djurhållningsförbud är avsett att understryka att djurhållningsförbud ska gälla som stark huvudregel vid grova djurskyddsbrott. Att avstå från att meddela förbud i en sådan situation är ett undantag som ska motiveras särskilt (se LaUB 18/2010 rd, s. 3).

Lagutskottet anser att utgångspunkten för den nu föreslagna regleringen är att ett djurhållningsförbud i fortsättningen ska meddelas också med anledning av djurskyddsbrott av normalgraden. De synpunkter i propositionen som betonar djurens välfärd ska tillmätas central betydelse vid bedömningen av om ett djurhållningsförbud ska meddelas.

Förlängning av minimilängden på ett djurhållningsförbud

I propositionen föreslås det att 17 kap. 23 § i strafflagen ändras så att ett djurhållningsförbud i fortsättningen ska meddelas med en längd på minst tre år när förbudet meddelas med anledning av ett djurskyddsbrott av normalgraden. På motsvarande sätt ska ett förbud meddelas med en längd på minst fem år när förbudet meddelas med anledning av ett grovt djurskyddsbrott.

I sina yttranden till lagutskottet förhöll sig de sakkunniga till övervägande del positiva till en förlängning av minimilängden på ett djurhållningsförbud. Vid utskottets utfrågning framfördes dock också kritiska synpunkter både på behovet av att förlänga minimilängden och på huruvida den allmänna minimilängden på ett år för djurhållningsförbud borde utökas till tre år. Det fästes också uppmärksamhet vid huruvida det som villkor för att ett djurhållningsförbud ska upphöra också borde föreskrivas att de i domen konstaterade faktiska omständigheter som har äventyrat djurens välfärd och som ligger till grund för förbudet faktiskt har undanröjts.

Jord- och skogsbruksutskottet har i sitt utlåtande fäst uppmärksamhet vid att det i praktiken ofta är djurägarens hälsorelaterade, sociala eller ekonomiska problem som ligger bakom allvarliga överträdelser av djurskyddskraven (JsUU 20/2022 rd, s. 5). Jord- och skogsbruksutskottet slår vidare fast att det behövs multidisciplinärt samarbete mellan myndigheterna och organisationsfältet för att trygga välfärden hos såväl produktionsdjur som sällskapsdjur och hobbydjur.

Lagutskottet konstaterar att förlängningen av minimilängden på ett djurhållningsförbud enligt propositionen har samband med ökat genomslag för djurhållningsförbudet, vilket kräver att det reserveras tillräckligt med tid för att minska risken för att återfalla i brott och för att djurens välfärd ska äventyras. Utskottet fäster i detta avseende uppmärksamhet vid propositionsmotiven, där det redogörs för forskningsrön om förekomsten av djurskyddsbrottslighet och risken för återfall i brott (RP, s. 16—17). Enligt motiveringen försvåras bedömningen av dimensioneringen av minimilängden av ett djurhållningsförbud av att en del av de komplexa bakomliggande orsakerna till djurskyddsbrottsligheten kan vara väldigt långvariga. Även om man genom extern hjälp eller interventioner kan påverka en del av de bakomliggande orsakerna till djurskyddsbrottslighet och annat beteende som äventyrar djurens välfärd, ska man i dimensioneringen av minimilängden av ett förbud beakta även allvarligare brott som baserar sig på orsaker som är långvarigare eller svårare att avhjälpa.

Enligt uppgifter som utskottet fått av justitieministeriet skulle en bestämmelse om att det är ett villkor för att ett djurhållningsförbud ska upphöra att de faktiska omständigheter som har äventyrat djurens välfärd faktiskt har undanröjts innebära ett klart mer långtgående ingrepp i djurhållningsförbudets längd än vad som föreslås i propositionen. Utskottet anser att det i vissa av de allvarligaste situationerna är av betydelse att ett djurhållningsförbud enligt 23 § i strafflagen under vissa förutsättningar också kan meddelas så att det blir bestående, om den som meddelas förbudet ska anses bestående olämplig eller oförmögen att äga, hålla eller sköta djur eller annars sörja för deras välfärd.

Enligt propositionsmotiven föreslås det ingen ändring av den allmänna minimilängden på ett år för djurhållningsförbud, eftersom den nuvarande längden i mindre allvarliga fall fortfarande kan anses vara motiverad för att möjliggöra dimensionering av ett proportionerligt förbud vid lindriga djurskyddsbrott eller i situationer som ska klassificeras som olika förseelser (RP, s. 17). Enligt uppgifter från justitieministeriet skulle det vara svårt att fastställa en generellt tillämplig och längre minimilängd på ett djurhållningsförbud, särskilt för lindriga djurskyddsbrott, djurskyddsförseelser och djurtransportförseelser.

Lagutskottet påpekar att ett ökat genomslag för djurhållningsförbud kan bidra till att minska handlingar och situationer som äventyrar eller skadar djurens välfärd. Utifrån inkomna uppgifter anser utskottet att det finns argument för att förlänga minimilängden på ett djurhållningsförbud på det sätt som föreslås i propositionen. Det finns dock anledning att ägna uppmärksamhet åt att förseelser som gäller djurens välfärd i praktiken kan ha sin bakgrund i komplexa utmaningar och andra bakomliggande faktorer hos djurägaren. Vid sidan av rättsliga åtgärder finns det därför anledning att beakta att det i samband med djurskyddsbrott också kan behöva bedömas om det finns behov av hälsomässiga och sociala stödåtgärder. Mot denna bakgrund betonar utskottet att djurhållningsförbudets genomslag i förhållande till djurskyddsbrottsligheten och skyddet av djurens välfärd bildas tillsammans med andra åtgärder och interventioner.

Förverkandepåföljd

Enligt den gällande 23 a § om förverkandepåföljd som har samband med djurskyddsbrott i 17 kap. i strafflagen kan en förverkandepåföljd som meddelas till följd av ett djurhållningsförbud

gälla djur som hålls eller ägs av den som meddelats förbudet, oberoende av vem som äger de djur som döms förverkade. I propositionen föreslås endast en språklig ändring i bestämmelsen.

Jord- och skogsbruksutskottet anser i sitt utlåtande att de betydande konsekvenserna av djurhållningsförbud särskilt i situationer som gäller produktionsdjur framhäver behovet av att i alla skeden av straffprocessen sörja för den åtalades och andra eventuella rättsinnehavares rättsskydd (JsUU 20/2026 rd, s. 3). Jord- och skogsbruksutskottet fäster i sitt utlåtande uppmärksamhet vid att den som gjort sig skyldig till djurskyddsbrott inte i alla situationer är djurets ägare, och ställningen som utomstående djurägare ska beaktas vid verkställigheten av en förverkandepåföljd som hänför sig till djurhållningsförbud.

I propositionen bedöms möjligheten att en förverkandepåföljd i samband med meddelande av djurhållningsförbud riktas mot ett djur som ägs av en utomstående men som besitts av den som meddelats förbudet (RP, s. 24—26 och s. 70—71). I motiven anses det med tanke på uppnåendet av propositionens mål vara nödvändigt att djur som innehas av en person som är föremål för ett förbud då ett djurhållningsförbud meddelas kan avlägsnas skyndsamt från dennes besittning och bestämmanderätt. För verkställigheten av en förverkandepåföljd är det viktigt att det vid behov är möjligt att rikta den även på djur som innehas av den som meddelas ett djurhållningsförbud och som en utomstående äger helt eller delvis.

När det gäller utomståendes ställning betonar lagutskottet att domstolen kan bereda tillfälle för en utomstående att utan ersättning avhämta djuren, när den beslutar om en förverkandepåföljd med stöd av 17 kap. 23 a § i strafflagen. Eftersom meddelandet av ett djurhållningsförbud kan ha betydande rättsverkningar för den som förbudet gäller, bland annat i fråga om möjligheten att bedriva näring, accentueras emellertid behovet av att se till att rättssäkerheten tillgodoses på behörigt sätt i alla skeden av straffprocessen. Med tanke på rättssäkerheten är det också betydelsefullt att meddelandet av ett djurhållningsförbud i enlighet med propositionen alltid inbegriper prövning från domstolens sida.

Jord- och skogsbruksutskottet anser i sitt utlåtande det vara viktigt att försäljningen eller annan ändamålsenlig överlåtelse av djur ordnas på ett sätt som möjliggör en kontrollerad nedläggning av produktionen och tryggandet av djurvälfärden (JsUU 20/2026 rd, s. 3).

Lagutskottet noterar att propositionen innehåller en bedömning av frågor kring kontrollerad nedläggning av produktionen (RP, s. 45—46). Enligt motiven är nedläggning av djurhållning på kontrollerat sätt möjligt redan inom ramen för den gällande lagstiftningen. Baserat på de missförhållanden som har kommit fram inom djurhållningen och identifierats i djurskyddstillsynen är det möjligt för tillsynsmyndigheten och företagaren att samarbeta för att avsluta verksamheten på ett sätt som säkerställer djurens välfärd och, där det är möjligt, även med hänsyn till andra synpunkter som gäller målen.

Utifrån inkomna uppgifter slår lagutskottet fast att den gällande lagstiftningen inte hindrar att djurets intresse beaktas vid verkställigheten av en förverkandepåföljd. Det kan därför anses motiverat att djurets intresse och välfärd beaktas i samband med verkställigheten av förverkandepåföljden.

Ändring och upphävande av djurhållningsförbud

Med stöd av den föreslagna nya 23 c § i 17 kap. i strafflagen får ett djurhållningsförbud ändras eller upphävas, om det är befogat till följd av förändrade omständigheter som är relevanta för att trygga djurvälfärden eller av någon annan särskild anledning. Dessutom förutsätts det att djurhållningsförbudet har varit i kraft i minst två år innan ansökan blir anhängig. Den föreskrivna minimitiden är dock fem år om sökanden tidigare har meddelats djurhållningsförbud eller om sökanden direkt meddelats ett bestående förbud då han eller hon för första gången meddelas ett djurhållningsförbud.

Utfrågade sakkunniga fäste uppmärksamhet vid förfarandet för att bedöma förändrade omständigheter i ärenden som gäller ändring eller upphävande av djurhållningsförbud och inhämtandet av tillräcklig utredning. Dessutom lyftes möjligheten fram att föreskriva om en skyldighet att höra tillsynsveterinären vid behandlingen av ett ärende som gäller ändring eller upphävande av ett djurhållningsförbud.

Lagutskottet konstaterar att det i propositionsmotiven relativt ingående bedöms vilka omständigheter som ska beaktas vid prövningen av förändrade omständigheter och andra särskilda skäl samt vid behandlingen av ansökningsärendet (RP, s. 60—62). Vid behandlingen av ett ansökningsärende som gäller ändring eller upphävande av ett djurhållningsförbud har sökanden bevisbördan för att visa att förutsättningarna för att godkänna ansökan är uppfyllda. Med tanke på en tillräcklig utredning av ärendet är det av betydelse att åklagaren ska höras i ett ärende som gäller ändring eller upphävande av ett djurhållningsförbud. Åklagaren kan utreda ärendet i samarbete med exempelvis polisen eller djurskyddsmyndigheterna.

Enligt uppgifter som utskottet fått från justitieministeriet är det inte ändamålsenligt att tillsynsveterinären utan undantag ska höras vid behandlingen av en ansökan om ändring eller upphävande av ett djurhållningsförbud. Ansökan kan exempelvis gälla en situation där djurhållningsförbudet efter att det meddelades inte längre behövs för att trygga djurvälfärden. Enligt uppgift är skyldigheten att höra tillsynsveterinären också förknippad med processekonomiska aspekter och kostnader för myndighetsverksamheten.

Lagutskottet anser att det är motiverat att innehållet i och giltighetstiden för ett djurhållningsförbud kan anpassas i situationer där det inte längre finns befogade grunder för att anse att det föreligger fara för att ett brott mot djur upprepas eller att djurens välfärd skadas. Möjligheten att ändra eller upphäva ett förbud har även en koppling till proportionaliteten för den föreslagna regleringen. Utifrån inkomna uppgifter betonar utskottet att den föreslagna lagstiftningen inte hindrar att en tillsynsveterinär hörs vid behandlingen av ett ärende som gäller ändring eller upphävande av ett djurhållningsförbud. Det kan ofta anses vara betydelsefullt att höra tillsynsveterinären för att ärendet ska utredas tillräckligt och djurens välfärd tryggas. Det kan dessutom anses viktigt att aktörerna i straffprocessen har tillräcklig kompetens och utbildning i frågor som gäller djurhållningsförbud.

Mot denna bakgrund tillstyrker lagutskottet bestämmelsen om ändring eller upphävande av djurhållningsförbud i den form som föreslås i propositionen.

Brott mot djurhållningsförbud samt övervakningen

Enligt propositionen flyttas straffbestämmelsen om brott mot djurhållningsförbud från lagen om djurvälfärd till 17 kap. i strafflagen. Kapitlet får en ny 15 b §. Straffskalan för brott mot djurhållningsförbud ändras så att det i stället för det nuvarande bötesstraffet i fortsättningen får dömas ut fängelse i högst ett år. Bestämmelserna om brott mot djurhållningsförbud omfattar också situationer där en person är mellanhand för någon annan i syfte att kringgå ett djurhållningsförbud.

Enligt propositionsmotiven kan ett kort fängelsestraff anses vara ett motiverat och proportionellt maximistraff för brott mot djurhållningsförbud, eftersom brott mot förbudet innebär såväl trots mot ett förordnande av en domstol som äventyrande av djurens välfärd (RP, s. 19—21 och 28). Enligt motiven gör ett maximistraff på ett års fängelse regleringen kring djurhållningsförbud enhetligare i förhållande till andra lagstadgade förbudsförfaranden.

Trots att möjligheten att använda ett visst tvångsmedel inte i sig kan anses utgöra en grund för valet av straffnivå, fäster lagutskottet uppmärksamhet vid att det föreslagna maximistraffet på ett år i praktiken gör det möjligt att förrätta husrannsakan enligt tvångsmedelslagen vid misstanke om brott mot djurhållningsförbud. Ändringen gör det möjligt för förundersökningsmyndigheten att i fortsättningen få tillträde också till utrymmen som är avsedda för boende när det finns skäl att misstänka brott mot djurhållningsförbudet. Höjningen av straffskalan är således av betydelse också för övervakningen av djurhållningsförbud. Även om möjligheten till husrannsakan inte ensam garanterar effektivitet i övervakningen av djurhållningsförbud, kan en sådan enligt propositionen anses främja i synnerhet övervakningen av djurhållningsförbud som gäller sällskaps- och keldjur och tryggande av dessa djurs välfärd (RP, s 22).

Utifrån de uppgifter som utskottet fått anser utskottet att det maximistraff som föreskrivs för brott mot djurhållningsförbud i princip kan anses motiverat av de skäl som framförs i propositionen. Djurhållningsförbudets betydelse för att motverka återfall i brott och risken för att djurens välfärd äventyras kan dock anses bero bland annat på om det är möjligt att effektivt övervaka att förbudet iakttas. Mot denna bakgrund anser utskottet att det för att målen för propositionen ska nås är motiverat att effektivisera tillsynen över brott mot djurhållningsförbud.

Jord- och skogsbruksutskottet konstaterar i sitt utlåtande om propositionen att innan den straffrättsliga processen inleds är det vanligt att tillsynsveterinären besöker tillsynsobjektet flera gånger och ger kunden administrativ handledning, rådgivning och slutligen förordnanden (JsUU 20/2026 rd, s. 5). Jord- och skogsbruksutskottet anser det vara viktigt att bland annat fästa avseende vid kompetensen och de praktiska kunskaperna hos dem som utövar tillsynen.

I propositionens granskning av alternativa handlingsvägar anses effektiviserad djurskyddsövervakning i princip vara en befogad metod för att ingripa i förfaranden i strid med djurskyddslagstiftningen (RP, s. 38). Genom djurskyddsövervakning som genomförs i ett administrativt förfarande är det möjligt att på föregripande sätt ingripa i situationer och utvecklingsförlopp som i annat fall kan leda till allvarligare följder för djurens välfärd.

Lagutskottet anser att ju tidigare det är möjligt att ingripa i en situation som äventyrar djurens välfärd, desto bättre slutresultat är det möjligt att i snitt förvänta sig. I ljuset av de uppgifter som utskottet fått understryker utskottet att vid sidan av utveckling av lagstiftningen är också andra metoder, såsom effektiv djurskyddstillsyn och tillräcklig kompetens hos de myndigheter som sköter tillsynen, viktiga för skyddet av djurens välfärd.

Resurser och uppföljning

I propositionen bedöms de föreslagna ändringarnas ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för myndigheternas verksamhet (RP, s. 31—36). Antalet djurhållningsförbud som meddelas varje år beräknas öka så att djurhållningsförbud i fortsättningen meddelas i uppskattningsvis cirka 135 fall, av vilka endast en viss andel senare går vidare till ett förfarande för ändring eller upphävande av djurhållningsförbudet. De föreslagna ändringarna bedöms bland annat påverka domstolarnas arbetsmängd och leda till en uppgång i sektorskostnaderna för rättsvården. I propositionen anses det dessutom att de föreslagna ändringarna påverkar tillsynsmyndigheternas verksamhet genom att tillsynsuppgifterna ökar och att konsekvenserna för tillsynsmyndigheternas verksamhet och resurser förutsätter uppföljning. Lagutskottet erfar att avsikten är att propositionen ska genomföras med befintliga resurser och anslag inom förvaltningsområdets utgiftsram.

Utfrågade sakkunniga framförde oro över propositionens ekonomiska konsekvenser. Uppmärksamhet fästes bland annat vid den ökade arbetsmängden vid tingsrätterna och Åklagarmyndigheten, kostnaderna för ändringar i informationssystemen och personalens utbildningsbehov.

Också jord- och skogsbruksutskottet anser i sitt utlåtande om propositionen att det är viktigt att följa hur lagstiftningen genomförs och hur verkningsfull den är och att säkerställa tillräckliga resurser för styrnings- och stödåtgärder så att målen med lagändringarna kan nås (JsUU 20/2026 rd, s. 5).

Lagutskottet anser att målen för de ändringar som föreslås i propositionen förutsätter ett fungerande genomförande, effektiv tillsyn och tillräckliga resurser för styrnings- och stödåtgärder i anslutning till djurhållningen. Utskottet fäster dessutom uppmärksamhet vid att ett ökat antal djurhållningsförbud och det föreslagna ansökningsförfarandet för ändring eller upphävande av djurhållningsförbud kan bedömas öka kostnaderna inom rättsvården. Domstolarnas och Åklagarmyndighetens arbetsmängd har under regeringsperioden utökats genom flera lagstiftningsprojekt. Utskottet betonar därför behovet av tillräckliga resurser för hela straffprocesskedjan. Utskottet anser utifrån inkomna uppgifter att det är viktigt att lagstiftningens funktion och genomslag följs och att särskild uppmärksamhet ägnas åt om resurserna för genomförandet är tillräckliga.

Lagmotion LM 3/2026 rd

I lagmotion LM 3/2026 rd föreslås det att det till 17 kap. i strafflagen fogas en ny 23 c §, där brott mot djurhållningsförbud föreskrivs vara straffbart. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska den som bryter mot ett djurhållningsförbud dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Dessutom föreslås det i lagmotionen att 23 § i strafflagen ändras så att ett djurhållningsförbud kan meddelas för minst tre år eller så att det blir bestående.

Lagutskottet anser att de ändringar i 17 kap. i strafflagen som föreslås i propositionen motsvarar de ändringsbehov som lyfts fram i lagmotionen. De ändringar som föreslås i propositionen innebär till vissa delar mer långtgående bestämmelser än lagmotionen när det gäller straffskalan för brott mot djurhållningsförbud. I propositionen föreslås det att det till strafflagen fogas en ny 15 b §, där brott mot djurhållningsförbud föreskrivs vara straffbart och enligt vilken det för gärningen får dömas ut fängelse i högst ett år. Dessutom föreslår regeringen att minimilängden på djurhållningsförbud ökas. Däremot föreslås det ingen ändring av den allmänna minimilängden på ett år, eftersom den nuvarande minimilängden på ett år för djurhållningsförbud i mindre allvarliga fall fortfarande kan anses vara motiverad (RP, s. 17). Eftersom utskottet tillstyrker att 17 kap. i strafflagen ändras i enlighet med propositionen, föreslår utskottet att lagmotionen förkastas.

Åtgärdsmotion AM 41/2025 rd

I åtgärdsmotion AM 41/2025 rd föreslås det att regeringen omedelbart vidtar åtgärder för att skärpa straffen för djurskyddsbrott, inbegripet en förlängning av djurhållningsförbud. Enligt uppgifter som lagutskottet fått har det inte funnits något behov av att ändra de straffskalor som föreskrivs för djurskyddsbrott. Eftersom lagutskottet tillstyrker att målen för djurens välfärd främjas på de sätt som föreslås i propositionen, föreslår utskottet att åtgärdsmotionen förkastas.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Lagutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1—3 i proposition RP 130/2026 rd utan ändringar.

Riksdagen förkastar lagförslaget i lagmotion LM 3/2026 rd.

Riksdagen förkastar åtgärdsmotion AM 41/2025 rd.

Betänkande LaUB 20/2026 rd

Helsingfors 4.11.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Juho Eerola saf
vice ordförande Sandra Bergqvist sv
medlem Pekka Aittakumpu saf
medlem Pia Hiltunen sd
medlem Aleksi Jäntti saml
medlem Anette Karlsson sd
medlem Rami Lehtinen saf
medlem Timo Mehtälä cent
medlem Susanne Päivärinta saml
medlem Mika Riipi cent
medlem Joakim Vigelius saf
medlem Juha Viitala sd.

Sekreterare var

utskottsråd Julia Höyhtyä.